

ГЛАГОЛИ

Глаголи су променљиве речи које означавају радњу, стање и збивање.

- радња (радити, читати, учити)
- стање (спавати, лежати, седети)
- збивање (грмети, севати, свитати)

Глаголи могу бити: безлични (имперсонални) и лични (персонални)

Безлични: севати Севало је.

Лични: радити Ми радимо.

Промена глагола назива се КОНЈУГАЦИЈА.

Граматичке категорије (својства):

- лице (прво, друго, треће)
- граматички род (мушки, женски и средњи)
- граматички број (једнина и множина)
- глаголски облици (времена и начини)
- стање (активно и пасивно)
- потврдност / одричност

ГЛАГОЛСКИ ОБЛИЦИ

Нелични глаголски облици

Инфинитив (писати)

Радни глаголски придев (писао)

Трпни глаголски придев (писан)

Глаголски прилог садашњи (пишући)

Глаголски прилог прошли (писавши / написавши)

Лични глаголски облици

Времена

Презент (пишем)

Перфекат (сам писао)

Футур I (писаћу/ћу писати)

(Постоји и крњи перфекат. Писао један дечак писмо.)

Аорист (написах)

Имперфекат (писах)

Плусквамперфекат (сам био/бејаш/ бех писао)

Начини

Футур II (будем писао)

Потенцијал (бих писао)

Императив (пиши)

Инфинитив је основни глаголски облик којим се само именује радња, стање или збивање.

Глаголи се у речнику наводе у овом облику (говорити, седети, севати)

Од инфинитива се добија и **инфинитивна основа**.

Глаголске основе

Служе за грађење простих облика.

Инфинитивна основа

ПЕВАТИ – одбије се наставак –ти

Пева –

Ићи – 1.лице једнине аориста:

Идох – одбије се наставак –ох

Ид-

Јести – као код глагола на –ћи

Једох – одбије се –ох

Јед-

Презентска основа

Певати – 1.л.множ.певамо одбије се наставак –мо

Пева-

Ићи – идемо

Иде-

Сести- седнемо

Седне-

Подела глаголских облика према саставу

Прости глаголски облици:

Презент, аорист, имперфекат, радни глаголски придеви, трпни глаголски придеви, глаголски прилог прошли, императив и глаголски прилог садашњи.

Граде се додавањем наставака за облик на инфинитивну или презентску основу.

(Глаголски прилог садашњи се гради додавањем наставка _ћи на 3.лице множине презента)

Сложени глаголски облици:

Перфекат, футур I, плусквамперфекат, футур II и потенцијал.

Сложени глаголски облици се граде од помоћних глагола и глагола који се мењају.

Помоћни глаголи

- јесам
- бити
- хтети

Помоћу њих се граде сложени глаголски облици.

Помоћни глаголи ЈЕСАМ и ХТЕТИ имају и краће, енклитичке облике.

ВЕЖБАЊА

Одреди глаголске облике у следећим примерима:

1. Јуче **сам** много **читао**.
2. Ми **бисмо купили** књигу.
3. **Трчати** је корисно.
4. **Отићи ћемо** на море.
5. Они **су** већ **били пробали** да реше тај задатак пре неколико дана.
6. Кад **будем научио** лекцију, **отићи ћу** у шетњу.
7. Ми **певамо**.
8. **Иде** улицом **певајући**.
9. **Дођоше** гости.
10. Провери да ли си све **понео**.
11. Пре неколико дана **падаху** најлепше пахуље.
12. **Био** један краљ и имао три сина.
13. Сто је **постављен**.
14. **Помогао** ми је **учинивши** све што је могао.

ПОДСЕЋАЊЕ

Писање речце **НЕ** уз глаголе

Речца не се у негацији глагола пише одвојено:

не могу, не видим, не тражећи, не прочитавши...

Само у четири случаја речца не се пише састављено:

Немој, немам, нисам и нећу.

Глагол **ТРЕБАТИ**

Треба радити.

Требало би радити.

Требало је радити.

Требаш ми, пожури!

Требају нам нове идеје.